

مرکز مدیریت حوزه علمیه قم

رساله علمی سطح ۳

موضوع رساله :

اصول و روشهای تربیت جنسی کودک و نوجوان از دیدگاه اسلام

استاد راهنما : حجت الاسلام والمسلمین دکتر علی همت بناری

استاد مشاور : حجت الاسلام والمسلمین دکتر سید محمد صادق موسوی نسب

دانش پژوه : غلامرضا کبیری

چکیده

غریزه جنسی ، غریزه طبیعی است که خداوند متعال در نهان آدمی قرار داده است و تربیت آن یکی از دشوارترین و حساس ترین ساحت های تربیتی محسوب می شود . با مراجعه به متون دینی زمینه های تربیت جنسی قبل از تولد بایستی آغاز شود و بعد از آن نیز در مراحل مختلف زندگی ادامه پیدا کند ، عوامل قبل از تولد و محیط بعد از تولد و از همه مهمتر اراده و اختیار انسانی ، سه نقش محوری را در ساختار شخصیت جنسی انسان بازی می کنند و با مراجعه به قرآن و روایات برای هر مرحله برنامه های مبسوطی برای بشر ارایه شده است و بی شک روش تربیتی و اخلاقی و حیوانی بهترین شیوه برای ساختن نسلی پاک و سعادت مند خواهد بود .

در این رساله با هدف دست یابی به نظر اسلام در زمینه اصول و روش های تربیت جنسی کودک و نوجوان ، با روش کتابخانه ای و تحلیلی به بررسی منابع اسلامی پرداخته است ، تا راهنمای عملی در تربیت جنسی والدین و مربیان قرار گیرد . برای این منظور چهار اصل اساسی یافته شد ، که عبارت از اصل زمینه سازی برای تربیت جنسی ، اصل پیشگیری از انحرافات جنسی ، اصل حفظ هویت جنسی و اصل هدایت و ارضای صحیح میل جنسی می باشد ، که بر مبنای هر اصلی روشها و راه کارهای مناسبی برای استیفای آنها بررسی شد و به این نتیجه رسیدیم که دین مبین اسلام در زمینه تربیت جنسی کودک و نوجوان اصول و روش های خاصی برای ساختن جامعه دینی دارد .

واژگان کلیدی :

اصول ، روش ، کودک ، نوجوان ، غریزه جنسی ، تربیت جنسی ، دیدگاه ، اسلام

فهرست مطالب

مقدمه	۱۱
کلیات	۱۳
الف) بیان مساله	۱۳
ب) اهمیت و ضرورت تحقیق	۱۳
ج) هدف و انگیزه تحقیق	۱۴
د) سوالات تحقیق	۱۵
ه) پیشینه تحقیق	۱۵
و) روش پژوهش	۱۶
ز) مفهوم شناسی (کلید واژه)	۱۷

فصل اول : اصل زمینه سازی برای تربیت جنسی

روش های مربوط به اصل زمینه سازی

(۱) انتخاب همسر شایسته	۲۴
(۲) تغذیه حلال	۲۶
(۳) دوران رحمی سالم	۲۷
(۴) تمرین اعمال دینی	۲۸
(۵) ایجاد محیط مناسب تربیتی	۳۲
الف) فضای صمیمی و آرام خانواده	۳۳
ب) اجرای برنامه های مذهبی و خانوادگی	۳۴
ج) پر کردن اوقات فراغت	۳۵
د) تعیین محله ، همسایه و مدرسه	۳۶

فصل دوم : اصل پیشگیری از انحرافات جنسی

روش های مربوط به اصل پیشگیری

- ۴۱) خودداری از انجام دادن اعمال جنسی در حضور فرزندان ۴۱
- ۴۲) جدا سازی بستر کودکان ۴۲
- ۱-۲) جدا سازی بستر کودکان از همدیگر ۴۲
- ۲-۲) جدا سازی استراحتگاه والدین از فرزندان ۴۳
- ۳-۲) جدا سازی بستر کودکان از دیگر بزرگسالان ۴۵
- ۳) حفظ حجاب و استفاده از پوشش مناسب ۴۶
- ۱-۳) حمام رفتن ۴۸
- ۲-۳) توالت رفتن ۴۹
- ۳-۳) برهنه نبودن فرزندان در خلوت ۴۹
- ۴) کنترل معاشرت های جنسی ۵۰
- ۱-۴) خود داری از بغل کردن و بوسیدن ۵۱
- ۲-۴) پرهیز از خلوت با نامحرم ۵۱
- ۳-۴) مصافحه نکردن با نامحرم ۵۱
- ۴-۴) کنترل ادراکات حسی ۵۲
- الف) کنترل نگاه ۵۲
- ب) کنترل لمس ۵۵
- ۵-۴) پرهیز از سخنان تحریک آمیز ۵۶
- ۵) پرهیز از رفتارهای وسوسه انگیز ۵۷
- ۱-۵) نازک کردن صدا ۵۷
- ۲-۵) پوشش تحریک آمیز ۵۸
- ۳-۵) آرایش کردن ۶۰
- ۴-۵) نمایش زینت آلات ۶۱
- ۵-۵) عطر زدن ۶۲
- ۶-۵) غنا ۶۳
- ۶) آموزش مسائل جنسی ۶۳
- ۱-۶) بهداشت اعضای تناسلی ۶۶
- ۲-۶) آموزش مسائل بلوغ ۶۷
- ۳-۶) آموزش اخلاق جنسی ۶۹

۶- ۳- ۱) غیرت داشتن ۷۰

۶- ۳- ۲) عزت نفس داشتن ۷۱

۶- ۳- ۳) غرور در برخورد با نا محرم و ترس از آبرو ۷۳

۶- ۳- ۴) شرم و حیا داشتن ۷۳

۶- ۳- ۵) پرورش عفت ۷۵

۷) ایجاد تعدیل ۷۸

۷-۱) تغذیه غیر محرک ۷۹

۷-۲) از وسط راه نرفتن خانم ها ۸۰

۷-۳) جلوگیری از اختلاط ۸۰

۷-۴) استعانت از خدا ۸۱

۸) کنترل خواب ۸۲

فصل سوم : حفظ هویت جنسیتی

روش های مربوط به اصل حفظ هویت جنسیتی

۱) انتخاب اسم متناسب هویت جنسیتی ۸۶

۲) پوشش متناسب هویت ۸۷

۳) نقش پذیری هویتی از بازی ها ۸۸

۴) آرایه الگوی هویتی مناسب ۸۸

فصل چهارم : اصل هدایت و ارضای صحیح میل جنسی

الف) روشهای هدایت و ارضای صحیح میل جنسی

ازدواج ۹۲

۱. اقسام ازدواج ۹۴

۲. اهمیت ازدواج موقت ۹۵

۳. موارد جواز ازدواج موقت ۹۵

۴. سن ازدواج ۹۶

۵. آمادگی برای زندگی مشترک ۹۸

(ب) روش های ناصحیح ارضای نیاز جنسی

- ۱.۱ ..... زنا
- ۱.۲ ..... همجنس خواهی
- ۱-۲) لواط ۱۰۳
- ۲-۲) مساحقه ۱۰۳
۳. خود ارضایی ۱۰۴
- ۴) حیوان خواهی ۱۰۵
- جمع بندی و نتیجه گیری ۱۰۶
- پیشنهاد های تربیتی ۱۰۹
- فهرست منابع ۱۱۰

مقدمه

غریزه جنسی ، غریزه طبیعی است که خداوند متعال در کنار دیگر غرایز در وجود آدمی قرار داده و انسان با تولّد به همراه دارد ، اما تا زمانی که بدن به رشد کافی نرسیده و قبل از موعد تحریک نگردد ، در حالت خاموشی به سر می برد ؛ تربیت و رهنمود دهی این غریزه در انسان یکی از دشوارترین و حسّاس ترین ساحت های تربیتی محسوب می شود ، چرا که اگر تحت فرمان عقل و دین باشد موافق فطرت عمل کرده و موجب تعالی انسان خواهد شد ولی اگر دنبال رو خواهش های نفسانی باشد فرد را از انسانیت به زیر کشیده و موجبات سقوط به مرحله حیوانیت را فراهم می کند .

سر و سامان بخشیدن به روابط جنسی همیشه مهمترین وظیفه اخلاقی به شمار می رفته است ، زیرا غریزه تولید مثل ، نه تنها در حین ازدواج بلکه قبل و بعد آن نیز مشکلاتی فراهم می آورد^۱ و در دوران معاصر که با گسترش و تنوع وسایل رسانه ای و ارتباطی همراه شده و در جهت تحریک غریزه جنسی به کار گیری می شود ، جوامع بیشتر در خطر سقوط و انحطاط اخلاقی از این جهت قرار گرفته اند ؛ از طرفی دین مبین اسلام که وظیفه هدایت انسان ها را بر عهده داشته و بهترین شیوه ها را در موقعیت ها و ساحت های مختلف تربیتی بر

---

۱. مرتضی مطهری ، مجموعه آثار ، ج ۱۹ ، اخلاق جنسی در اسلام و جهان غرب ، ص ۶۳۳ (به نقل از ویل دورانت)

پیروان خود ارایه می نماید و تا رسیدن به مرحله کمال آنها را همراهی می کند ، یکی از ساحت های مهم تربیتی خود را تربیت جنسی می داند .

نوشته پیش روی با عنوان " اصول و روشهای تربیت جنسی کودک و نوجوان از دیدگاه اسلام " در پرتو بررسی آیات و روایات و الگوگیری از زندگانی نبی مکرم اسلام و ائمه طاهریین (علیهم السلام) نگاشته شده است ؛ بدین ترتیب که نگارنده با مطالعه بایدها و نبایدهای تربیت جنسی کودک و نوجوان در متون دینی به چهار اصل کلیدی دست یافت ، که در چهار بخش تنظیم شده است ، بخش اول : اصل زمینه سازی برای تربیت جنسی به همراه راه کارهای متناسب با آن اصل ، بخش دوم : اصل پیشگیری از انحرافات جنسی و روش های رسیدن به آن اصل ، بخش سوم : اصل حفظ هویت جنسی و شیوه های آن و بخش چهارم : اصل هدایت و ارضای صحیح میل جنسی و روش های صحیح و ناصحیح ارضای غریزه جنسی ؛ بنابراین برای کاربردی کردن تربیت در این زمینه مطابق هر اصلی راهها و روشهای استیفای کامل آن اصل از منابع اسلامی به رشته تحریر در آمده است .

امید است پژوهشگران عرصه تعلیم و تربیت اسلامی با قلم فرسایی در این زمینه که بیش از سایر جنبه ها نیاز به توجه و بررسی دارد به غنای تحقیق در مساله تربیت جنسی بیافزایند و نظریه های ناب اسلام را در مورد غریزه جنسی از دل آیات و روایات بیرون کشیده و به جهانیان عرضه نمایند و همچنین یاریگر خانواده ها و مریبان در امر تربیت غریزی کودک و نوجوان باشند ، تا بتوان فرزندان این مرز و بوم را از گزند انحطاط اخلاقی و جنسی حفظ نموده و به طور همه جانبه به شاهراه ترقی و تکامل هدایت نمود .

کلیات :

الف) بیان مساله :

مساله تربیت جنسی از مسایل مهمی است که مورد توجه متولیان امر تربیت قرار گرفته است ، چرا که تربیت کودک و نوجوان در زمینه جنسی ، بخشی از تربیت آنها را تشکیل می دهد . این غریزه طبیعی که خداوند در وجود انسان به ودیعت نهاده است از آغاز تولد همراه آدمی وجود دارد ، ولی تاریخ بروز و ظهور آن در افراد مختلف متفاوت است .^۱ در مورد شیوه تربیت و ارضای این غریزه طبق نظر صاحبان اندیشه ،^۲ در جوامع مختلف رنگ افراط و تفریط به خود گرفته است و بعضی پلید بودن غریزه جنسی را مبنا قرار داده و معتقد به سرکوب کردن این غریزه هستند و از طرفی هم بعضی نظریه آزادی مطلق غریزه جنسی را سر می دهند ، اما از دیدگاه اسلام غریزه جنسی وسیله ای برای کمال بشریت است به شرطی که صحیح ارضا شود . برای ارضای مشروع اصول و روش های خاصی در تربیت جنسی سفارش شده است و ما در این رساله با مراجعه به آیات قرآن کریم ، روایات معصومین (علیهم السلام) احياناً سایر بزرگان دین ، اصول و شیوه های تربیت جنسی در دوران کودکی و نوجوانی را به جامعه علمی کشور عرضه می کنیم .

ب) اهمیت و ضرورت تحقیق :

غریزه جنسی غریزه ای طبیعی است که خداوند متعال در وجود آدمی قرار داده است و تربیت کودک و نوجوان در بعد جنسی از حساس ترین و مهم ترین ساحت های تربیتی محسوب می شود ، بنابراین باید رهنمودها و پیشگیری های لازم در این زمینه انجام گیرد تا به انحرافات و ناهنجاری جنسی منجر نشود و انسان را از مسیر تکاملی که خداوند متعال برای او ترسیم نموده خارج نکند ، از طرفی هم با شرایط جهانی شدن و دنیای رقابتی و ارتباط رسانه ای و فرهنگی در تضاد با فرهنگ خانواده ها ، وظایف والدین را سخت تر کرده و

۱. علی قائمی ، خانواده و مسایل جنسی کودکان ، ص ۲۷

۲. مرتضی مطهری ، مجموعه آثار ، ج ۱۹ ، اخلاق جنسی در اسلام و جهان غرب

تحقیقات این چینی که متناسب با نیاز خانواده هاست از اهمیت بیشتری برخوردار است . آماری که در این زمینه
ارایه شده اهمیت موضوع را گویاتر می کند :

به تازگی در دومین کنگره سراسری خانواده و مشکلات جنسی اعلام شده است که ۹/۷ درصد
از افراد جامعه به اختلالات جنسی دچارند .^۱

با توجه به نیازی که والدین و مربیان پرورشی برای تربیت جنسی فرزندان نیاز دارند ضروری است که
تحقیق به اصول و روشها از محتوای صحیح برای دوران کودکی و نوجوانی باشد ؛ سه ویژگی که به صورت
مستقل از طرف محققین بدان پرداخت نشده است ، به همین خاطر در این رساله ، اصول و روشها از منابع
اسلامی برای رده های سنی کودک و نوجوان مورد بررسی قرار گرفته است . چنانکه در ضرورت موضوع رساله
کارشناسان امر تربیتی اذعان دارند :

مشکلات فراوانی در مورد مسایل جنسی در عصر حاضر پدید آمده که اغلب آنها از بی توجهی

یا کم توجهی متولیان امر تربیت به اصول و شیوه های صحیح تربیت سرچشمه می گیرد .^۲

ج) هدف و انگیزه تحقیق :

در بعد هدف علمی ، در این رساله بر آنیم که با بررسی قرآن و روایات نظر دین اسلام را در رابطه با اصول
و روشهای تربیت جنسی کودک و نوجوان فراهم گشته و الگوی تربیتی در این زمینه به جامعه علمی و مربیان و
والدین ارایه شود . در بعد هدف عملی ، دنبال این هستیم که این تحقیق سرآغازی باشد برای محققین در این
وادی قدم گذاشته به غنای مطالب در این مساله بیافزایند و والدین و مربیان بتوانند بر اساس آن اصول و روشها
را در امر تربیت جنسی فرزندان به کار گرفته تا انسان هایی خوب به جامعه تحویل دهند .

۱. غلامرضا متقی فر ، درآمدی بر نظام اخلاق جنسی در اسلام ، ص ۲۶

۲. حافظ ثابت ، تربیت جنسی در اسلام ، ص ۳۷

د) سوالات تحقیق :

تحقیق پیش روی به دنبال جواب پرسش های گوناگونی است که در عرصه تربیت جنسی مطرح است ، پرسش های اصلی این پژوهش شامل موارد زیر می باشد :

۱. اصول مربوط به تربیت جنسی کودک و نوجوان از دیدگاه اسلام چیست ؟
۲. دین اسلام چه روش هایی را برای تربیت جنسی کودک و نوجوان پیشنهاد می کند ؟

در این رساله به سوالات فرعی زیر نیز دنبال پاسخ خواهیم گشت :

۱. اسلام برای هدایت و مهار غریزه جنسی چه راهکارها و اقداماتی پیشنهاد می نماید ؟
۲. والدین و مربیان در باب تربیت جنسی کودک و نوجوان چه وظیفه ای بر عهده دارند ؟
۳. انحرافات جنسی در اسلام چیست ؟ و شامل چه مواردی می شود ؟
۴. ساز و کارهای پیشگیری از انحطاط اخلاقی و اختلالات جنسی با رویکرد اسلامی چیست ؟
۵. اخلاق جنسی در اسلام شامل چه مواردی بوده و چگونه در فرزندان باید ایجاد شود ؟
۶. چگونه می توان امور مربوط به مسایل جنسی را آموزش داد ؟
۷. در متون دینی راههای کنترل یا تعدیل غریزه جنسی چیست ؟
۸. آیا اصل اولی در غریزه جنسی ارضای آن است ؟ یا اصل کنترل و تعدیل می باشد ؟
۹. از دیدگاه اسلام راه صحیح ارضای نیاز جنسی چیست ؟

ه) پیشینه تحقیق

بحث تربیت جنسی از طریق آموزه های دینی برای بشریت عرضه شده است . اما با وجود آیات و روایات فراوان در زمینه تربیت جنسی در میان دانشمندان مسلمان به علت وجود پاره ای از محدودیت ها مانند رعایت بیشتر حجب و حیا و یا عدم احساس نیاز در گذشته منبعی مستقل با این عنوان کمتر وجود دارد و بیشتر به

صورت پراکنده در میان نوشته های فقهی و اخلاقی مطالبی ذکر شده است . ولی امروز به خاطر حجمه های سنگین غرب که با هدف اسلام ستیزی انجام می گیرد بیش از گذشته احساس می شود .

به همین مناسبت کتاب هایی مانند "اخلاق جنسی در اسلام و جهان غرب" استاد شهید مطهری که پژوهشی کوتاه در این باره است که در سال ۱۳۵۳ برای اولین بار در مجله مکتب اسلام چاپ شد ، که بعدها به صورت کتاب مستقل انتشار یافت و کتاب "تربیت جنسی در اسلام" نوشته آقای حافظ ثابت که در سال ۱۳۸۵ انتشار یافته است و کتاب "تربیت جنسی از منظر قرآن و حدیث" نوشته آقای علی نقی فقیهی است ، که در تاریخ ۱۳۸۷ نشر یافته است و دیگر کتاب ها و مقالات و پایان نامه هایی که هر کدام به تناسب بحث های تربیتی در این زمینه قلم فرسایی نموده اند . اما نوشته های ذکر شده با تمام محاسنی که دارند به بحث های زمینه سازی و رده های سنی کودک و نوجوان به خوبی پرداخت نشده است .

همچنین در این باره می توان به کتابهای آقای سید رضا پاک نژاد مانند " ازدواج مکتب انسان سازی" و از علی قائمی مانند "خانواده و مسائل جنسی کودکان" و دیگرانی که از منظر علمی مساله تربیت جنسی را نگاشته اند ، اشاره کرد ؛ این نوشته ها هم از تکیه بر متون اسلامی برخوردار نیستند . امید است تحقیق پیش روی این خلاء ها را بتواند پر نماید .

و) روش تحقیق

این تحقیق که از نوع کتابخانه ای است و با هدف دستیابی به نظر اسلام در زمینه اصول و روش های تربیت جنسی کودک و نوجوان ، نگارش یافته به روش توصیفی - تحلیلی انجام شده است ؛ بدین گونه که اصول و روش های تربیت جنسی با استناد به آیات و روایات مورد توصیف و تحلیل قرار گرفته است .

ز) مفهوم شناسی (کلید واژه)

۱. اصول

اصل در لغت به معنای ریشه و اساس است و برخی اهل لغت، آنرا به معنای بنیان و تکیه گاه تعریف کرده اند و در اصطلاح تربیتی چنین تعریف شده است :

اصول تربیت، قواعد و دستورالعمل های کلی هستند که راهنمای عمل مربی قرار می گیرند.^۱

بنابراین در نظام تربیتی اسلام، اصول عبارت از قواعد و تکیه گاههای نظری است که از مطالعه در متن قرآن، احادیث و سیره نبوی با در نظر قرار دادن نیازهای فردی و اجتماعی کشف، استخراج و تدوین می شود تا راهنمای مربیان و معلمان در فعالیتهای تربیتی باشد.

۲. روش ها

اصول در رویکرد تربیتی اسلام به مانند تکیه گاه های نظری و قواعد کلی تربیت است که بر اساس آن می توان روشها و شیوه های تربیتی را اخذ کرد و به عنوان راهکارهای جزئی، در فعالیتهای تربیتی مورد استفاده قرار داد. چنانکه بعضی از نظریه پردازان در تبیین تفاوت های این دو معتقد است :

تفاوت اصول و روشها در این است که اصول کلی است و چهارچوبه کلی رفتار و فعالیت های

مربی را مشخص می کند، ولی روش ها در مقایسه با اصول، جزئی هستند و در محدوده اصول به

کار گرفته می شوند و نباید در تضاد با اصول و یا خارج از آنها مورد استفاده قرار گیرند.^۲

---

۱. علی همت بناری، نگرشی بر تعامل فقه و تربیت، ص ۷۲

۲. همان، ص ۷۳

۳. کودک و نوجوان

آنچه که مد نظر ما در این نوشتار است کودکی از هنگام تولد تا دوره نوجوانی می باشد ، چنانکه در لغت به فرزندى که به حد بلوغ نرسیده (دختر یا پسر) کودک اطلاق شده است .^۱ و نوجوانی را به بعد از مرحله کودکی تا جوانی مد نظر نوشته قرار داده ایم .

برای تعریف این دو رده سنی در زمینه روان شناسی هیلگارد آمده است که :

نوجوانی به دوره گذر از کودکی به بزرگسالی اطلاق می شود و تقریباً از ۱۲ سالگی آغاز و تا اواخر دهه دوم زندگی ، یعنی رسیدن به رشد جسمانی کم و بیش کامل ، ادامه می یابد . طی این دوره نوجوان به بلوغ جنسی می رسد و هویت فردی خود را جدا از هویت خانواده بنا می نهد .^۲

در بریتانیکا (britanica) چنین تعریف کرده اند :

نوجوانی اغلب به دوره ای بین بچگی و بزرگسالی تعریف می شود .^۳

بنابراین اگر این دو مرحله از زندگی انسان در مقیاس سن قرار گیرد ، کودکی از تولد تا دوازده سالگی و نوجوانی از دوازده سالگی تا هیجده سالگی را شامل می شود .

۴. غریزه جنسی

غریزه در لغت به معنای طبیعت ، قریحه ، سنجیه^۴ و سرشت^۵ آمده است . بعضی با تفصیل نوشته اند : غریزه استعدادی است که حیوان را خود به خود (یعنی پیش از تجربه) به اجرای اعمال مفید و با معنی و پیچیده بر

---

۱. علی اکبر دهخدا ، لغت نامه دهخدا ، ص ۱۹۰

۲. زمینه روانشناسی هیلگارد ، ص ۱۳۰

۳. محمدرضا شرفی ، دنیای نوجوان ، ص ۴۹

۴. ابن منظور ، لسان العرب ، ج ۱۰ ، ص ۵۰

۵. علی اکبر دهخدا ، لغت نامه دهخدا ، ج ۱۰ ، ص ۱۴۷۱۶

می انگیزد.^۱ و در مورد غریزه جنسی هم آمده است: یکی از غرایز، غریزه اطفاء شهوت که وسیله تولید نسل و بقای نوع است.^۲ در مورد غریزه جنسی بعضی معتقدند:

بی تردید یکی از نیرومندترین غرایز غریزه جنسی و تظاهرات حیاتی آن است. این نیرو که از ابتدای تولد به صورت کمون (نهفته) در وجود آدمی به ودیعه نهاده شده است تا زمان بلوغ، همچنان دوران آرام و بی تحرکی را پشت سر می گذارد، اما به محض شروع دوران نوجوانی، آرام آرام زمان بیداری و شکفتگی آن فرا می رسد و رفته رفته، تمام وجود انسان را در بر می گیرد و مورد تاثیرات سنگین و شدید خود قرار می دهد؛ به گونه ای که نوجوان خود را در چنگال قوی این غریزه، تقریباً بی دفاع و ناتوان و آن را خارج از اراده و اقتدار شخصی احساس می کند. به همین دلیل ظهور و بروز این غریزه خواه ناخواه با مشکلاتی توأم است.^۳

۵. تربیت جنسی

واژه تربیت در لغت از دو ریشه «ربو» و «ربب» اشتقاق یافته است؛ از ریشه «ربو» بیشتر ناظر به پرورش جسمی و مادی به معنای «زیاد شدن» و «رشد نمو کردن» است و از ریشه «ربب» بیشتر ناظر به پرورش روحی و معنوی و به معنای «سرپرستی کردن تا زمان مفارقت از طفولیت»، «اصلاح کردن» و «محافظت و مراقبت نمودن» است.^۴

در رویکرد تربیتی اسلام، انسان موجودی است با قابلیتها و تواناییهایی نهفته و درونی که باید در جریان تربیت آشکار شود، به همین خاطر بیشتر تعاریف از نظر دانشمندان تربیتی، ناظر بر مفهوم شکوفایی استعدادها می باشد، و فعالیتی منظم و تدریجی برای کشف استعدادها و از قوه به فعلیت رساندن آنهاست:

۱. محمد معین، فرهنگ فارسی، ج ۲، ص ۲۴۱۰

۲. علی اکبر دهخدا، لغت نامه دهخدا، ج ۱۰، ص ۱۴۷۱۶

۳. محمد رضا شرفی، دنیای نوجوان، ص ۱۷۸

۴. ابن منظور، لسان العرب، ج ۵، ص ۹۶ و ۱۲۸

مجموعه اعمالی که یک فرد به عمد به منظور اثرگذاری بر شناخت ها ، اعتقادات ، احساسات ،

عواطف و رفتارهای انسان یا انسان های دیگر ، بر اساس برنامه ای سنجیده ، انجام می دهد .^۱

در تعریف دیگری از تربیت آمده است:

تربیت عبارت است از فعالیتی هدفمند و دو سویه میان مربی و متربی به منظور کمک به متربی

در راستای تحقق بخشیدن به قابلیت های وی و پرورش شخصیت او در جنبه های گوناگون فردی ،

اجتماعی ، جسمی ، عاطفی ، اخلاقی ، عقلانی و ...^۲

بنابراین تربیت جنسی جنبه ای از تربیت است و عبارت است از مجموعه اعمال عمدی و هدف دار ، به

منظور آموزش گزاره هایی در مورد گزینه جنسی به افراد دیگر ، به نحوی که آن افراد در عمل و نظر به آن

آموزه ها متعهد و پایبند گردند .

۶. دیدگاه

دیدگاه و دیدگاه در لغت به معنای "جای پاسبانی دیدبان ، منظره و چشم انداز" است .^۳ چنانکه در بعضی

لغت نامه ها به معنای "چشم" هم در کنار دیگر معانی ذکر شده است .^۴ با توجه به معانی ذکر شده آنچه که

منظور ما در این رساله است ، نظر و چشم انداز اسلام در رابطه با اصول و روش های تربیت جنسی کودک و

نوجوان خواهد بود .

۷. اسلام

اسلام در لغت به معنای انقیاد (رام شدن ، مطیع شدن) و در شریعت به معنای اظهار خضوع و شریعت و

---

۱. محمد داوودی ، تربیت دینی ، ص ۲۵

۲. علی همت بناری ، نگرشی بر تعامل فقه و تربیت ، ص ۶۹

۳. محمد معین ، فرهنگ فارسی ، ج ۲ ، ص ۱۵۹۰

۴. علی اکبر دهخدا ، لغت نامه ، ج ۷ ، ۹۹۹۶

ملتزم شدن به آنچه که پیامبرصلّ الله علیه و آله آورده ، است .^۱ و بعضی ها معنای گردن نهادن ، فرمان بردن ، پذیرفتن دینی عموماً و پذیرفتن شریعت محمد بن عبدالله صلّ الله علیه و آله خصوصاً را آورده اند .^۲ چنانکه معنای "در سلامتی بودن" هم ذکر شده است .^۳ اما از حیث اصطلاح بعضی اسلام شناسان چنین نوشته اند :

اسلام مجموعه ای از باورها (عقاید) ، ارزش ها و احکام است .^۴

ولی به نظر می رسد تعریف کاملی از اسلام نباشد و بهتر است چنین گفته شود : دینی که مجموعه ای از باورها (عقاید) ، ارزش ها و احکام است ، به عنوان آخرین شریعت از طرف خدا برای بشریت فرستاده شده است .

---

۱. ابن منظور ، لسان العرب ، ج ۶ ، ص ۳۴۵

۲. محمد معین ، فرهنگ فارسی ، ج ۱ ، ص ۲۷۲

۳. علی اکبر دهخدا ، لغت نامه ، ج ۲ ، ص ۲۰۹۲

۴. محمد تقی مصباح یزدی ، مشکات ، ج ۱ ، کاوش ها و چالش ها ، ۱۰۶